

Sygn. akt I C 1038/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 sierpnia 2014 roku

Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim Wydział I Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSR Elżbieta Olechno – Obolewicz

Protokolant: Kamil Wawdziejczuk

po rozpoznaniu w dniu 14 sierpnia 2014 roku w Bielsku Podlaskim

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. (...) z siedzibą w G.**

przeciwko **L. P.**

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanej L. P. na rzecz powoda (...) Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. (...) z siedzibą w G. kwotę 7.378,19 zł (siedem tysięcy trzysta siedemdziesiąt osiem złotych i dziewiętnaście groszy) wraz z umownymi odsetkami w wysokości zmiennej stopy procentowej wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 21 maja 2014 roku do dnia zapłaty.

II. Zasądza od pozwanej L. P. na rzecz powoda (...) Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. (...) z siedzibą w G. kwotę 1.593 zł (jeden tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt trzy złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.217 zł (jeden tysiąc dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia

Sygn. akt I C 1038/14

UZASADNIENIE

Powód (...) Kasa (...) im. (...) z siedzibą w G. pozwem skierowanym przeciwko L. P. wniósł o zasądzenie kwoty 7.378,19 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 maja 2014 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, iż w ramach prowadzonej działalności w dniu 29 grudnia 2009 roku na podstawie umowy udzielił pożyczki N. P.. Pożyczka miała być spłacana w miesięcznych ratach. Pożyczkobiorczyni nie spłaciła całości swego zobowiązania, zaś w razie opóźnienia w zapłacie należne mu były odsetki karne. Dodał, iż N. P. zmarła w dniu 21 maja 2011 roku nie regulując należności wynikających z wymienionej umowy. Zgodnie z obowiązującym u powoda Regulaminem udzielania kredytów i pożyczek oraz przepisami ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze oraz ustawy z dnia 14 grudnia 1995 roku o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych z dniem śmierci ustało członkostwo pożyczkobiorczyni i z tym dniem stało się wymagalne roszczenie o zwrot pożyczki. Podał, iż nie zostało przeprowadzone postępowanie spadkowe po N. P., zaś jej spadkobiercą ustawowym jest jej córka L. P., która jako spadkobierczyni stała się jego dłużniczką w zakresie niespłaconej pożyczki. Powołując się na przepisy kodeksu cywilnego powód stwierdził, iż pozwana jako spadkobierczyni ponosi odpowiedzialność za uregulowanie wobec wierzycieli spadkowych należności głównej oraz odsetek w takim zakresie, w jakim wynikało to z umowy ze spadkodawcą. Dodał, iż bezskutecznie wzywał pozwaną do

uregulowania kwoty roszczenia wskazanej w pozwie, na którą składa się kapitał pożyczki w kwocie 4.328,65 złotych oraz odsetki w łącznej kwocie 3.049,54 złotych (k. 4 – 9).

Pozwana L. P. wniosła o oddalenie powództwa. Motywując swoje stanowisko podnosiła, iż nie była informowana przez powoda o zawartej umowie pożyczki, nadto pożyczka była ubezpieczona i z tego tytułu pobierano miesięczną składkę. Dodała, iż w dacie zawarcia umowy pożyczki N. P. była osobą niepełnosprawną i ona sama złożyła podpis pod umową pożyczki, ponieważ spadkodawczyni udzieliła jej pełnomocnictwa. Przyznała, iż jest jedyną spadkobierczynią N. P., zaś przyczyną jej zgonu był rak mózgu. Stwierdziła, iż po otrzymaniu pozwu udała się do oddziału powoda i dostarczyła zaświadczenie dotyczące zgonu matki, po czym stwierdzono ustanie jej członkostwa (k. 42 – 45, 87 – 90).

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

Bezsporna pozostawała okoliczność, iż w dniu 29 grudnia 2009 roku strona powodowa na podstawie wniosku o przyznanie pożyczki (k. 67 – 71) zawarła umowę pożyczki konsumenckiej nr (...) z N. P. na kwotę 5.000 złotych na okres od dnia 29 grudnia 2009 roku do dnia 20 grudnia 2014 roku. W powołanej umowie określono sposób oprocentowania pożyczki (pkt 5 – umowy). Spłata pożyczki miała następować w miesięcznych ratach zgodnie z planem spłat (pkt 11 umowy; k. 73 – 74 plan spłat). Zabezpieczeniem spłaty pożyczki była cesja z umowy ubezpieczenia Promesa i w związku z tym pożyczkobiorczyni była zobowiązana do opłacania składek w całym okresie obowiązywania umowy (pkt 16 umowy; k. 83 deklaracja zgody na przystąpienie do grupowego ubezpieczenia na życie pożyczkobiorców). W punkcie 23 i 24 umowy zawarto regulację dotyczącą sposobu naliczania odsetek oraz opłat obciążających pożyczkobiorcę w przypadku braku terminowej spłaty należności. Zgodnie z punktem 30 umowy pożyczkobiorca oświadczył, iż zapoznał się i zobowiązał się do stosowania między innymi Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek w (...). Przedmiotowa umowa (k. 13 – 14), wniosek o przyznanie pożyczki oraz deklaracja członkowska (k. 72) i deklaracja zgody na przystąpienie do grupowego ubezpieczenia na życie pożyczkobiorców w imieniu N. P. zostały podpisane przez pozwaną na podstawie udzielonego jej w dniu 29 grudnia 2009 roku pełnomocnictwa (k. 91 – pełnomocnictwo). N. P. dokonywała terminowych spłat z tytułu pożyczki oraz umowy ubezpieczenia w okresie od 15 stycznia 2010 roku do 20 grudnia 2010 roku (k. 76, raport spłaty k. 35 – 36).

N. P. zmarła w dniu 21 maja 2011 roku i w dacie zgonu pozostawała osobą rozwiedzioną (k. 16). Nie było kwestionowanym, iż ze spadkobierców ustawowych pozostawiła po sobie jedyną córkę, to jest pozwaną L. P. (k. 31). Nie było również podważanym, iż zmarła nie pozostawiła po sobie testamentu, zaś spadkobierczyni nie złożyła oświadczenia o odrzuceniu spadku, nadto dotychczas nie toczyło się postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po N. P. (k. 34; wyjaśnienia pozwanej k. 102, 50v). Bezpośrednią przyczyną zgonu pożyczkobiorczyni był guz mózgu (wyjaśnienia pozwanej k. 102, 50v).

W dniu 8 maja 2014 roku strona powodowa skierowała do pozwanej wezwanie do zapłaty w łącznej kwocie 7.556,40 złotych w terminie 7 dni od otrzymania wezwania wraz ze wskazaniem, iż od kapitału pożyczki będą naliczane odsetki karne (k. 19 – 20 wezwanie do zapłaty). Pismem z dnia 18 czerwca 2014 roku (k. 84) Towarzystwo (...) Kas Oszczędnościowo – Kredytowych Spółka Akcyjna z (...) w S. poinformowało powoda o odmownej decyzji w przedmiocie wypłaty świadczenia z tytułu zgonu N. P.. Wskazano wówczas, iż w związku z przystąpieniem do grupowego ubezpieczenia N. P. uiściła łącznie 13 składek, w tym ostatnią w dniu 20 grudnia 2010 roku i na podstawie § 18 ust. 5 ogólnych warunków ubezpieczenia z uwagi na brak wpłaty trzech kolejnych składek odpowiedzialność towarzystwa skończyła się z dniem 20 marca 2011 roku, zaś ubezpieczona zmarła w dniu 21 maja 2011 roku (k. 84 pismo).

Wskazane okoliczności, co do zasady pozostawały bezsporne pomiędzy stronami. Pozwana nie kwestionowała okoliczności zawarcia umowy pożyczki przez N. P., jej członkostwa w powodowej spółdzielczej kasie oszczędnościowo – kredytowej, jak również przystąpienia do grupowego ubezpieczenia, nie negując nadto, iż na podstawie udzielonego jej pełnomocnictwa podpisała w imieniu pożyczkobiorczyni zarówno umowę pożyczki jak i deklarację przystąpienia do grupowego ubezpieczenia, przy czym pozwana podnosiła, iż spłata zobowiązania powinna nastąpić z ubezpieczenia, stąd brak było w jej ocenie podstaw do kierowania żądania zapłaty w stosunku do niej. L. P. przyznała jednocześnie,

iz pożyczkobiorczyni nie spłaciła w całości pożyczki. Pozwana podnosząc okoliczności dotyczące stanu zdrowia N. P. w dacie zawarcia umowy pożyczki finalnie stwierdziła, iż pomimo, że matka nie mogła chodzić oraz nie widziała była wówczas świadoma i sprawna umysłowo, zaś ona sama zgodziła się na działanie w charakterze jej pełnomocnika (k. 102, 101).

Spór w sprawie sprowadzał się zatem do ustalenia istnienia przesłanek odpowiedzialności pozwanej jako spadkobierczyni za zobowiązanie jej matki N. P., w tym przy uwzględnieniu zabezpieczenia spłaty pożyczki w postaci cesji z umowy ubezpieczenia P.. Pozwana podnosiła także zastrzeżenia o braku poinformowania jej przez powoda o istnieniu długu, jak również wskazywała, iż nie może stwierdzić, czy kwota roszczenia została prawidłowo określona.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zasad odpowiedzialności pozwanej należy wskazać, iż zgodnie z przepisem art. 922 § 1 k.c. prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób. Na podstawie art. 924 k.c. spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy. W pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych (art. 931 § 1 k.c.). W sprawie nie było kwestionowanym, iż pozwana jest jedyną spadkobierczynią ustawową pożyczkobiorczyni, nadto nie złożyła oświadczenia o odrzuceniu spadku (art. 1012 k.c. i art. 1015 § 1 k.c.). Wejście w ogół praw i obowiązków majątkowych spadkodawcy powoduje, iż spadkobierca ponosi odpowiedzialność za zobowiązania, których podmiotem był zmarły. W dacie śmierci N. P. jej długi z tytułu spornej pożyczki przeszły zatem na pozwaną jako spadkobierczynię, która jest jej córką i nie zakwestionowała swego dziedziczenia po zmarłej matce. Pozwana nie złożyła żadnego oświadczenia co do spadku w terminie 6 miesięcy od daty dowiedzenia się o tytule swego powołania, a zatem jest traktowana jako osoba, która złożyła oświadczenie o prostym przyjęciu spadku (art. 1015 § 2 zd. 1 k.c.) i ponosi odpowiedzialność z majątku spadkowego oraz z całego majątku osobistego. Słusznie także wywodzi pozwany, iż warunkiem dochodzenia roszczenia od pozwanej nie było przedstawienie postanowienie w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po pożyczkobiorczyni. Brak postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku nie uniemożliwia wystąpienia przez osobę trzecią przeciwko spadkobiercy na drogę sądową, zaś następstwo prawne po zmarłym osoba trzecia, która nie rości sobie praw do spadku, może wykazywać wszelkimi środkami dowodowymi. W tym zakresie nie ma zastosowania reguła z art. 1027 k.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 14 lutego 2013 roku, I ACa 757/12, LEX nr 1289363).

Sąd nie podzielił również przedstawionej przez pozwaną argumentacji, iż wypłata świadczenia na rzecz powoda powinna nastąpić z tytułu udzielonego zabezpieczenia w związku z przystąpieniem N. P. do grupowego ubezpieczenia. Słusznie podnosił bowiem powód, iż powyższa okoliczność nie ma wpływu na zakres odpowiedzialności pozwanej. Pomiędzy powodem a pozwaną istnieje stosunek zobowiązaniowy wynikający ze spadkobrania, zaś pomiędzy powodem a towarzystwem ubezpieczeń istnieje stosunek zobowiązaniowy ubezpieczenia. Nie doszło także do przejścia długu z tytułu niespłaconej pożyczki przez towarzystwo ubezpieczeń (art. 519 § 1 i 2 k.c.). Odpowiedzialność ubezpieczyciela i pozwanej jest oparta na konstrukcji odpowiedzialności in solidum, do której w drodze analogii stosuje się przepisy o zobowiązaniach solidarnych oznacza to, że wierzyciel (strona powodowa) może żądać spełnienia świadczenia od spadkobierczyni, jak i od ubezpieczyciela lub równocześnie z zaznaczeniem, iż spełnienie świadczenia przez jeden z podmiotów zwalnia ze zobowiązania drugi (art. 366 k.c.). Powód nadto wykazał, iż zawracał się o wypłatę świadczenia do ubezpieczyciela, który wydał jednak w tym zakresie decyzję odmowną (k. 84) z powołaniem się na § 18 ust. 5 ogólnych warunków ubezpieczenia (k. 80). L. P. nie kwestionowała, iż na 3 miesiące przed śmiercią N. P. nie regulowała rat pożyczki oraz składek na ubezpieczenie.

Pozwana wskazując, iż nie wie, czy kwota podana w pozwie jest prawidłowa, nie sprecyzował jednak konkretnych zastrzeżeń, co do kwoty dochodzonego roszczenia w części kapitału pożyczki jak i odsetek. Powód wykazał natomiast wymienione kwoty oraz sposób ich wyliczenia, z uwzględnieniem wpłat dokonanych przez N. P., stąd zdaniem Sądu brak było podstaw do kwestionowania wysokości wymienionych kwot.

Zgodnie z § 15 pkt 4 Statutu (...) Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. (k. 61v) członkostwo w Kasie ustaje na skutek śmierci członka. W razie ustania członkostwa roszczenie o zwrot kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa (k. 58v – Regulamin kredytów i pożyczek (...) Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej § 29).

Wymienione regulacje są spójne z przepisami art. 25 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 j.t. ze zm.) oraz art. 28 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 roku o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych (Dz.U. z 1996 r. Nr 1, poz. .2 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy i wymagalności zadłużenia. Odsetki od kapitału pożyczki zostały naliczone zgodnie z § 24 Regulaminu kredytów i pożyczek (...) Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej (k. 58v).

W ocenie Sądu nie zasługują także na uwzględnienie twierdzenia pozwanej, iż nie była informowana przez stronę powodową o istnieniu długu. Niewątpliwie w okresie od daty śmierci N. P. do chwili wezwania pozwanej do zapłaty, a następnie wystąpienia z pozwem w niniejszej sprawie, powód musiał najpierw ustalić przyczyny zaprzestania spłat, fakt śmierci pożyczkobiorczyni, następnie ustalał, czy toczyło się postępowanie spadkowe po zmarłej i kto jest jej spadkobiercą i podjął próbę uzyskania świadczenie od ubezpieczyciela. W tym okresie L. P., która niewątpliwie wiedziała o zawarciu przez spadkodawczynię umowy pożyczki, nie podjęła żadnych kroków celem załatwienia spraw spadkowych po matce i dopiero w dniu 26 maja 2014 roku udała się do oddziału powoda celem poczynienia ustaleń w odniesieniu do pożyczki (k. 46). Pozwana podnosząc okoliczności co do stanu zdrowia N. P. w dacie zawarcia umowy ostatecznie przyznała jednak, że matka była wówczas sprawna umysłowo (k. 102, 101). Nie zachodziły tym samym podstawy do przyjęcia, iż spadkodawczyni znajdowała się wtedy w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

Reasumując powyższe rozważania należy wskazać, iż niewątpliwie stroną powodową łączyła z N. P. umowa pożyczki. Na podstawie art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Powód wykazał okoliczność zawarcia wskazanej umowy, jak również bak spełnienia w całości należnego na jej podstawie świadczenia na jego rzecz. Strona powodowa wykazała także istnienie przesłanek do przyjęcia odpowiedzialności pozwanej za dług z tytułu spadkobrania.

Mając na uwadze powyższe na podstawie powołanych przepisów orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c.

O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 k.p.c. Na koszty procesu złożyła się uiszczona przez powoda opłata sądowa od pozwu ustalona na podstawie przepisu art. 28 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1025 j.t.), koszty zastępstwa procesowego powoda, których wysokość ustalono na podstawie § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490 j.t.), a także części IV załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 roku o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2014 r., poz. 1628 j.t.) oraz koszty poniesione przez powoda w związku z wystąpieniem do stosownych organów celem ustalenia kręgu spadkobierców ustawowych po N. P..

Sędzia